

ZLOČIN U LORI (obnova u odnosu na okr. Bikića)

IZVJEŠTAJ SA SUĐENJA

29. prosinca 2009. godine - čitanje optužnice, dokazni postupak, objava presude

Izvještava Tino Bego, Documenta, Centar za suočavanje s prošlošću

Postupak pratili: Tino Bego, Documenta, Zagreb, Maja Kovačević Bošković, Građanski odbor za ljudska prava, Zagreb, Nenad Marić, OSCE, Zagreb.

Predsjednik Vijeća otvorio je zasjedanje, objavio predmet glavne rasprave i sastav Vijeća. Stranke u postupku nisu stavile primjedbe na sastav Vijeća. Nakon što je utvrđeno da su na glavnu raspravu pristupile sve pozvane osobe konstatirano je slijedeće:

- da je pravomoćnim rješenjem izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Splitu broj: Kv-398/09 od 05. listopada 2009. godine, po zahtjevu osuđenika Josipa Bikića¹, dopuštena obnova kaznenog postupka, te da je predmet po istom rješenju predmet vraćen u fazu glavne rasprave²;
- da su djelatnici Zatvora u Gospiću na glavnu raspravu doveli optuženika Josipa Bikića;
- da je utvrđen identitet optuženika uzimanjem osobnih podataka.

Zamjenik ŽDO Split pročitao je optužnicu ŽDO Split, broj: K-DO-131/01 od 27. ožujka 2002.godine, odnosno izreku pravomoćne presude Županijskog suda u Splitu broj: K-93/04 od 28. veljače i 02. ožujka 2006.godine.

Očitovanje o optužbi

Optuženik je izjavio kako je razumio što mu se optužnicom stavlja na teret da se **osjeća krivim** po svim točkama optužbe.

Obrana optuženog Bikića

Optuženik je u potpunosti priznao počinjenje djela na način kako mu je to optužnicom stavljeno na teret i zbog toga je iskoristio svoje zakonsko pravo da obranu više ne daje niti odgovara na eventualna pitanja.

¹ Josip Bikić pravomoćnom presudom broj: K-93/04 od 28. veljače i 02. ožujka 2006. u odsutnosti je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, a isti je podnio zahtjev za obnovu kaznenog postupka, navodeći da je postupak vođen u njegovoj odsutnosti, kako nije znao za postojanje pravomoćne presude, a kada je za istu saznao odmah se predao tijelima kaznenog progona.

² Županijski sud u Splitu donio je presudu broj: K-93/04 od 28. veljače i 02. ožujka 2006. kojom je optuženik Josip Bikić proglašen krivim za kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, počinjeno u Vojno-istražnom centru „Lora“ od 12. lipnja do rujna 1992. godine – djelo označeno i kažnjivo po čl. 120. st. 1 OKZRH, kojom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina.

Navedena presuda potvrđena je u cijelosti presudom i rješenjem Vrhovnog suda RH, broj: Kž-456/06-13 od 06. veljače 2007. godine

Dokazni postupak

Zamjenik ŽDO u Splitu i branitelj optuženika izjavili su kako su suglasni s čitanjem do sada svih ispitanih svjedoka i vještaka, stoga je u dokazne svrhe pregledano i pročitano slijedeće:

- zapisnici o pretrazi stana i drugih prostorija okrivljenika Tomislava Duića, Tonća Vrkića, Josipa Bikića, Miljenka Bajića, Davora Banića, Ante Gudića i Anđelka Botića, sačinjeni od strane PUSD, Sektora krim. policije od 27. rujna 2001. godine,
- preslik knjige „protokola evidentiranih bolesnika“ iz knjige dežurstva KB Split, Klinike za kirurgiju za pok. oštećenika Nenada Kneževića,
- službeni zabilješku policijskih službenika PUSD od 27. rujna 2001. godine, o pregledu „protokola mrtvih“ i „knjige obdukcije“ Odjela patologije KB Split,
- prijepis izjave zatvorenika Vladimira Žarkovića povodom događaja u VIC Lora,
- dokumentacija uviđaja od 14. lipnja 1992. godine u svezi pokušaja bijega Nenada Kneževića iz VIC Lora,
- ovjereni prijepis knjige dežurstva VIC Lora i raspored zatvorskih čuvara za vrijeme od 28. kolovoza do 02. rujna 1992. godine,
- izvješće KBC Split broj: 87/93 od 21. listopada, broj: Kir-91/92 od 14. lipnja 1992. godine,
- potvrda Opće bolnice broj: 155234/92 od 19. lipnja 1992. godine za Nenada Kneževića,
- izvješće liječnika Okružnog zatvora Split dr. Mihovila Škovrlja od 03. srpnja 1992. godine o zdravstvenom stanju osoba lišenih slobode,
- raspored pregleda smjena u VIC Lora za razdoblje od 13. do 17. lipnja 1992. godine,
- dokumentacija očevida Ministarstva obrane - Sektora za obavještajno sigurnosne poslove Uprave Vojne policije, Odjela kriminalističke Vojne policije,
- obavijest voditelja Klinike za kirurgiju KB Split dr. Ante Petričević i dežurnim liječnicima na Klinici za dan 14. i 16. lipnja 1992. godine,
- specijalistički nalazi i liječnička dokumentacija za Josipa Bikića,
- izvješće KB Split od 15. listopada 2001. godine o dokumentaciji bolnice Firule i Križine u sastavu KB Split,
- izvješće vojnog policajca Marija Barišića od 23. travnja 1992. godine,
- poziv Ministarstva obrane – Uprave vojne policije od 25. rujna 1991. godine, Mariju Barišiću i dr. za prijavak u Kabinet Ministra obrane RH za 27. rujna 1993. godine,
- izvješće Marija Barišića od 30. rujna 1993. godine, pismo upućeno komisiji MORH-a o stanju u vojnom zatvoru Lora,
- izvješće pomoćnika zapovjednika za IPD 72. bojne VP upućeno načelniku službe za IPD Operativne zone Split u predmetu analiza stanja u 72. bojni VP od 21. rujna 1992. godine,
- izvješće Komisije ureda za nacionalnu sigurnost MORH-a o sigurnosnoj procjeni stanja u 2. satniji 72. bojne VP od 04. listopada 1993. godine,
- zapovijed načelnika Zbora Janka Bobetka od 22. ožujka 1993. o ustroju Komisije za pokretanje izviđajnih postupaka zbog povreda vojne stege pripadnika 72. bojne VP,
- nalaz komisije o stanju 72. bojne VP MORH-a, Uprave vojne policije od 31. svibnja 1993. godine,
- izvješće o sprovedenom izviđaju i pregled glavne inspekcije obrane MORH-a od 13. travnja 1993. godine,
- kronologija zbivanja u vojnoj satniji Šibenik, Uprave vojne policije dostavljena ravnatelju SIS-a Miroslavu Tuđmanu od 30. listopada 1993. godine,
- službena zabilješka istražnog suca Županijskog suda u Splitu Marka Brdara od 09. studenog 2001. godine,
- obavijest Međunarodnog komiteta Crvenog križa od 15. siječnja 2002. godine, središnji ugovor između RH i Međunarodnog komiteta Crvenog križa,
- stenogram razgovora od 26. travnja 1993. godine vođenog u Uredu predsjednika RH od 10. prosinca 2001. godine,
- očitovanje KB Split za Miroslava Katalinu od 14. siječnja 2001. godine s preslikom knjige protokola bolesnika ORL ambulante Nove bolnice Split za 1992. godinu,

- spisak vojaka – gardista od 15. siječnja 1992. godine,
- platni spisak u spisima predmeta,
- preslik dijela knjige Matična knjige VIC Lora,
- podaci za 72. bojnu o ratnim zarobljenicima privremeno smještenim u VIC Lora,
- popis zatvorenika i ratnih zarobljenika,
- službene zabilješke ŽDO Split od 10. listopada 2001. godine te 2. i 13. studenog 2001. godine,
- zapisnik o očevidu i njegov prijepis od 22. listopada 2002. godine,
- platni podaci za optuženike,
- spis Vojnog suda K-383/92 te Vojnog tužiteljstva broj: KT-676/92,
- prijepis knjige dežurstava od 13. lipnja do 16. lipnja 1992. KRZ Lora,
- izvješće upravitelja VIC Lora Tomislava Duića upućeno zapovjedniku 72. bojne VP od 14. lipnja 1992. godine,
- zaključci o potrebi poduzimanja mjera Uprave vojne policije Ministarstva obrane RH, kao i zaključci Komisije glavnog stožera HV-a o stanju 72. bojne VP,
- spisak djelatnog sastava 72. bojne VP za svibanj 1992. godine,
- dopis MORH-a 3. zbornog područja 72. bojne VP od 21. listopada 1992. godine,
- potvrda Ministarstva obrane RH od 25. svibnja 1998. godine, prijava stradavanja, te prijedlog za odlikovanje,
- ratni put za optuženika Josipa Bikića,
- dopis VP 114 Split od 17. listopada 2002. godine, sadržaj omota žutih koverti,
- izvješće Ministarstva obrane RH od 05. listopada 2005. godine, od 30. rujna 2005. godine, izvješće od 11. listopada 2005. godine,
- zahtjev za provođenjem istrage Vojnog tužiteljstva broj KT-676/92 od 12. lipnja 1992. godine iz spisa bivšeg vojnog suda broj: KT-383/92, rješenje istražnog suca Vojnog suda u Splitu broj: Kio-138/92 od 12. lipnja 1992. godine kojim se određuje provođenje istrage protiv 44 osobe zbog kaznenog djela iz čl. 236. f st. 1. Krivičnog zakona RH, protiv kojih je određen pritvor, tjeratica izdana dana 20. lipnja 1992. godine od strane vojno istražnog suca Vojnog suda u Splitu, rješenje o ukidanju pritvora od 21. srpnja 1992. godine u odnosu na Radu Krivića, Jovana Prkuta i Đorđa Prkuta, rješenje Vojnog suda u Splitu od 11. kolovoza 1992. godine o ukidanju pritvora protiv Branka Borovića, Dušana Parpura, Uglješe Bulovića, Tome Krivića, Dušana Galića, Laze Ostojića i Mirka Šuška koji su se nalazili u pritvoru od 13. lipnja 1992. godine, rješenje Vojnog suda u Splitu, broj: Kv-137/92 od 19. kolovoza 1992. godine o određivanju pritvora protiv Uglješe Bulovića, Branka Bulovića i Mirka Šuška, optužnica Vojnog tužiteljstva u Splitu broj: KT-676/92 od 11. rujna 1992. godine, rješenje Vojnog suda u Splitu broj: K-383/92 od 07. listopada 1992. godine kojim je u točki 1 temeljem čl. 1. st. 1. i 2. Zakona o oprostima od krivičnog progona i postupka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i ratu protiv RH obustavljen krivični postupak protiv okrivljenika obuhvaćenih optužnicom Vojnog tužiteljstva u Splitu KT-676/92 od 11. rujna 1992. godine, a u točki 2 istog rješenja nad okrivljenicima ukinut pritvor, rješenje vijeća Vojnog suda u Splitu broj: KV-280/92 od 12. studenog 1992. godine, preslik zapisnika Općinskog suda u Zagrebu iz spisa XXIII K-138/99 od 02. svibnja po privatnoj tužbi Tvrtka Pašalića protiv Milana Barišića zbog kaznenog djela iz čl. 200. st. 2. KZ,
- osobna dokumentacija za optuženika Josipa Bikića predana 15. studenog 2005. godine od strane njegovog branitelja i to uvjerenje o boravku optuženika u postrojbama HV za razdoblje od 10. travnja 1993. do 31. kolovoza 1994. godine kao i od 06. studenog 1991. do 01. travnja 1992. godine, odnosno od 04. kolovoza 1995. do 10. kolovoza 1995. godine pri različitim vojnim poštama, izvod iz odluke predsjednika RH o dodjeli medalje „Oluja“, ratni put za Josipa Bikića od strane Ureda za obranu Split, potvrda VP 2233 Split kojom se potvrđuje da je Josip Bikić bio pripadnik od 06. travnja 1992. do 10. travnja 1993. godine, te prijava stradavanja Josipa Bikića od 15. travnja 1996. godine,
- dopis MORH-a, RHM od 10. studenog 2005. godine o stanju objekta bivšeg VIC Lora vojarne Sv. Nikola u Lori, službena zabilješka predsjednice sudskog vijeća od 17. studenog 2005. godine povodom obavljenog pregleda bivšeg objekta VIC Lora,

- naslovna stranica knjige dežurstva 72. bojne VP, izvješće za 15. i 16. lipnja 1992. godine u vremenu od 22,00 do 08,00 sati, izvješće od 16. lipnja 1992. godine za vrijeme od 14,00 do 22,00 sata, prijepis knjige dežurstva KRZ Lora za 15. i 16. lipnja 1992. godine kao i za dan 16. lipnja i za dan 17. lipnja 1992. godine, najavu posjete zatvoru od strane Međunarodnog komiteta Crvenog križa od 17. lipnja 1992. godine te pismeno odobrenje za najavljeni posjet i popis određenog broja vojnih policajaca 72. bojne VP sa osobnim imenima i nadimcima kao i popis osoba koje su bile na dužnosti upravnika zatvora, odnosno neposredni izvršitelji, te sadržaj zapisnika o ispitivanju svjedoka Miroslava Čučka od 14. lipnja 1992. godine u VIC Lora,
- dokumentacija dostavljena od strane MORH-a i to izvješće od strane zapovjednika 72. bojne VP od 08. ožujka 1993. godine, vezano za događaje 14. i 15. lipnja 1992. godine, preslik zapovjedi od 04. kolovoza 1992. kojom se Tomislav Duić određuje kao zapovjednik KRZ Lora, prijedlog za čin u oružanim snagama RH za Tomislava Duića kao i temeljni upitnik pripadnika policije Tomislava Duića, zapisnik o preuzimanju portirnica u Pomorskoj bazi Lora od 16. srpnja 1992. godine, zapisnik o preuzimanju portirnica PB Lora u kojem su navedena materijalna sredstva prilikom preuzimanja od 15. srpnja 1992. godine, zahtjev Vojnog suda u Splitu prema 72. bojnoj VP vezano za dostavu prijepisa knjige dežurstva VIC Lora, dopis zapovjednika 72. bojne VP prema upravniku KRZ Lora vezano za dostavu knjige dežurstva, dopis 72. bojne VP prema Vojnom sudu u Splitu kao odgovor na naprijed navedeni zahtjev, posebno izvješće o događaju 14. i 15. lipnja 1992. godine, sačinjeno od strane upravnika zatvora Tomislava Duića, Matična knjiga pritvorenika u izvorniku, potvrda o predaji ratnih zarobljenika koji su boravili u VIC Lora i potvrda o primopredaji, dodatni podaci o ratnim zarobljenicima u VIC Lora, kao i spisak ratnih zarobljenika od 05. kolovoza 1992. godine, sve u izvorniku, te rukom pisana izjava ratnog zarobljenika Vladimira Žarkovića u preslici.

Uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi svjedoka:

- Uglješe Bulovića,
- Rade Krivića,
- Miroslava Kataline,
- Marije Knežević,
- Đorđa Katića,
- Zlatka Jelića,
- Ivica Livaja,
- Mladena Tolušića,
- Miroslava Buzova,
- Hajrudina Sulejmanovića,
- Zlatka Sulejmanovića,
- Zorana Doždora,
- Damira Perišića,
- Davora Perišića,
- Joška Pribudića,
- Marka Buljana,
- Zvonka Abrama,
- Damira Boršića,
- Marija Barišića,
- Miroslava Karina,
- Josipa Tabule,
- Zvezdana Sević,
- Zdravka Galića,
- Antonija Lekić,
- Nikole Krišto,
- Damira Šimića,
- Zvonka Giljanovića,

- Željka Maglova,
- Borisa Milasa,
- Deana Maseldžića,
- Zlatka Čipčića,
- Josipa Topića,
- Mihaela Budimira,
- Borisa Roščića,
- Luke Oršulića,
- Branka Borovića,
- Mirka Čorića,
- Tvrtka Pašalića,
- Zvonimira Cigića,
- Radoslava Laušića,
- Milorada Paića,
- Jovana Prkuta,
- Ante Mamića,
- Tadije Bokanovića,
- Vedrana Peršića,
- Edia Šantića,
- Borisa Radoševića,
- Marka Ivčevića,
- Dušana Parpura,
- Vojkana Živkovića,
- Velibora Tomovića,
- Milanče Tošića,
- Nenada Filipovića,
- Dragomira Miljkovića,
- Gorana Pantića,
- Darka Milijanovića,
- Miroslava Petrovića,
- Milana Mičića,
- Jelenka Kovačevića,
- Milorada Oro,
- Mirka Bjelica,
- Mićka Koprivica,
- Vese Deretića,
- Slobodana Čaušića,
- Vladimira Žarkovića,
- Mirka Babića,
- Ljubiše Gevnara,
- Miroslava Čučka.

Nadalje, uz suglasnost stranaka pregledani su podnesci oštećenika Mirka Šuška i Đorđa Katića te naknado dostavljena medicinska dokumentacija i policijsko izvješće.

Pregledan je preslik knjige „protokol evidentiranih bolesnika“ iz knjige dežurstva KB Split, Klinike za kirurgiju za oštećenika Nenada Kneževića, službena zabilješka PUSD od 27. rujna 2001. godine o pregledu „protokola mrtvih i knjige obdukcije“ Odjela patologije KB Split, potvrda Opće bolnice Split od 19. lipnja 1992. godine za Nenada Kneževića, zdravstvena dokumentacija, matični list i povijest bolesti za istog.

Isto tako, uz suglasnost stranaka pročitani su zapisnici o vanjskom pregledu i obdukciji mrtvog tijela Nenada Kneževića, sačinjeni po vještaku Šimunu Anđelinoviću, te je pročitana iskaz istog sudskog vještaka, pregledano je izvješće KB Split od 21. listopada 1993. godine za oštećenog Đorđa Katića.

Pročitana je medicinski nalaz i mišljenje dr. Jakova Ivanovića o opisu i kvalifikaciji tjelesnih ozljeda, pregledana je medicinska dokumentacija za Đorđa Katića od 07. rujna 1992. godine.

Uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi sjedoka:

- doktora Jakova Ivanovića,
- doktorice Marije Definis Gojanović.

Dokazni prijedlozi

Stranke u postupku nisu stavile daljnje dokazne prijedloge.

Govori stranaka

Zamjenik ŽDO u Splitu u završnom govoru naveo je da je okrivljenik u cijelosti priznao počinjenje djela na način kako mu se to stavlja optužnicom na teret, a na temelju ovako izvedenih dokaza smatra da su navodi optužbe nesumljivo utvrđeni kako u odnosu na status pritvorenih civila, tako i svojstva okrivljenika s aspekta dužnosti koje je u utuženom razdoblju obnašao, a isto tako da su utvrđene i konkretno opisane inkriminirane radnje koje ulaze u cjelovit opis kaznenog dijela koje se okrivljeniku stavlja na teret, koje u cjelini predstavljaju teške oblike nečovječnog ponašanja. Kako se radi o kršenju pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba i imajući u vidu da je RH potpisnica Ženevskih konvencija za zaštitu žrtava rata iz 1949. i pratećih protokola, smatra se dokazanim da je optuženik ostvario sva bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina iz čl. 120. st. 1. OKZRH koje mu je optužnicom stavljeno na teret.

Nadalje, zamjenik ŽDO Split naveo je da je u postupku također nedvojbeno utvrđeno kako je okrivljenik postupao s izravnom namjerom, da je bio svjestan svog djela i htio njegovo počinjenje, pa je u konkretnom slučaju utvrđen i njegov subjektivni odnos prema kaznenom djelu.

Također je rekao da nije upitna ubrojivost optuženika i da je u cijelosti dokazana individualna krivnja istog.

S obzirom na naprijed navedeno zamjenik ŽDO predložio je da sud pravomoćnu presudu broj: K-93/04 od 02. ožujka 2006. godine djelomično stavi van snage i to u dijelu odluke o kazni, te da se krivljenik Josip Bikić za kazneno djelo za koje je proglašen krivim osudi na kaznu zatvora, a da mu se pri odmjeraivanju kazne kao olakotna okolnost posebno cijeni što se sam predao, što je u cijelosti priznao počinjenje kaznenog djela kako mu se to optužnicom stavlja na teret, da je izrazio iskreno kajanje zbog počinjenog, da je sudionik Domovinskog rata, nositelj Spomenice i brojnih odlikovanja, da je ranjen na Južnom bojištu, da je djelo počinio kao osoba mlađe životne dobi, a danas je zrela osoba koja ima obitelj i dvoje malodobne djece.

Zamjenik ŽDO u Splitu predložio je produljenje pritvora, budući i dalje egzistiraju razlozi zbog kojih je pritvor rješenjem izvanraspravnog vijeća i određen.

Branitelj okrivljenika u svom završnom govoru naveo je da nakon priznanja njegovog branjenika na današnjoj glavnoj raspravi nema nikakve potrebe govoriti o opstojnosti djela, već samo skreće sudu pozornost na postojanje brojnih olakotnih okolnosti na strani njegovog branjenika, koje bi sud trebao cijeniti prilikom donošenja odluke o sankciji.

Branitelj okrivljenika ukazuje na stav Međunarodnog kaznenog suda u Hagu koji honorira priznanje optuženika, kako kod odluke o sankciji tako i prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu osuđenika, a u pogledu odluke o pritvoru odluku prepušta sudu.

Okrivljenik se u svom završnom govoru u potpunosti pridružio završnom govoru svog branitelja te je izjavio kako nema što za dodati.

Objava presude

Vijeće je nakon vijećanja i glasovanja objavilo presudu kojom se, temeljem čl. 508. st. 3 ZKP-a pravomoćna presuda Županijskog suda u Splitu broj: K-93/04 od 28. veljače i 02. ožujka 2006. godine kojom je optuženik Josip Bikić proglašen krivim za krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva – djelo označeno i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZRH, te kojom je temeljem istog članka osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, a koja je u cijelosti potvrđena presudom i rješenjem VSRH pod brojem I Kž-456/06-13 od 06. veljače 2007. godine, **djelomično stavlja van snage**, u odnosu na optuženika Josipa Bikića u dijelu odluke o krivičnoj sankciji te se za počinjeno krivično djelo,

temeljem odredbe čl. 120. st. 1. OKZRH u svezi sa člankom 38. i 39. st. 1. t. 1. OKZRH,

optuženik Josip Bikić

**osuđuje
na kaznu zatvora u trajanju od 4 godine,**

dok u ostalom dijelu pravomoćna presuda Županijskog suda u Splitu broj: K-93/04 od 28. veljače i 02. ožujka 2006. godine **ostaje na snazi**.

Temeljem odredbe čl. 45. OKZHR u izrečenu kaznu zatvora optuženiku se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru i na izdržavanju kazne i to od 27. rujna 2001. godine do 22. srpnja 2002. godine, te od 18. studenog 2008. godine pa do pravomoćnosti ove presude, a temeljem čl. 122. st. 4. ZKP-a optuženik je oslobođen plaćanja troškova kaznenog postupka.

Rješenje vijeća

Vijeće je produljilo pritvor protiv optuženika Josipa Bikića te odredilo da isti traje do pravomoćnosti presude.

Zapažanja monitora:

Na ulasku u Županijski sud u Splitu te prilikom ulaska u sudnicu vršene su sigurnosne mjere. Postupak pobudio veliko zanimanje medija.